

"ומ"ש אשר נראה באחרונים שאם עושים כן, ברכה כ"א לעצמו, לא יצא ידי החיוב של לחם משנה. לא ידעתי מקור על זה. ואדרבה בפירוש כתוב באשל אברהם להגה"צ מבוטשאטש לסימן הנ"ל - שיוצא ידי חובתו של לחם משנה אף שמברך ברכת המוציא לעצמו. ולא עוד אלא - אפילו אם השומע לא נטל ידיו עדיין. הועתק ג"כ בארחות חיים שם", עכ"ל. (וכ"ה באגרות קודש חלק יד (ע' כט)).

ומעתה לפי מ"ש כ"ק אדמו"ר שיוצאים ידי חובת לחם משנה אף שמברך ברכת המוציא לעצמו, ולא עוד אלא אפילו אם השומע לא נטל ידיו עדיין, א"ש מאד מדוע אדמו"ר מהר"ש לא חילק מהמצה שלו להמסובין, כיון שבעצם לא היה אפשרות שיכול לחלק מהמצות שלו, דאיך שלא היה עושה היה בעי' בדבר, דאם היה מחלק קודם להמסובין אז היה הפסק בין הברכות שלו לתחלת אכילתו, ואם היה אוכל בעצמו מיד לאחר שבירך הברכות שלו, אז הרי היה הפסק להמסובין ממה שיצאו ידי חובתן עם הברכות של אדמו"ר מהר"ש עד שיקבלו שני הזיתים ממנו רק לאחר שיגמור לאכול את שלו, לפיכך כנראה כל או"א בירך לעצמו מהמצה שהיה לפניו שהכינו עוד לפני נטילת ידים, ואין בזה שום בעיה בנוגע ללחם משנה כמ"ש כ"ק אדמו"ר זי"ע מהאשל אברהם הנ"ל, וא"ש.

כמה הערות בהגדה של כ"ק אדמו"ר

הרב מנחם מענדל פעלער

שליח כ"ק אדמו"ר - טוויין סיטיז, מינסוטה

פסקא: המנהג להניח פתיתי חמץ כו' קודם הבדיקה:

"מעיקר הדין אין צריך כלל להניח, כי המצוה לחפש אחר החמץ, וגם אם לא מצא כבר קיים המצוה כתיקונה. . אבל כבר נתפשט המנהג להניח ומנהג ישראל תורה היא. . ראה בחק יעקב טעמי מנהג זה. [וכאן מוסיף כ"ק אדמו"ר ומחדש] ויש להוסיף טעם: כדי שבביטול היום יוכל לומר כל חמירא וחמיעא דחמיתי', וגם שלא ישכח חובת הביעור ולא יצטרך לשרוף הכלי שלקח לבדיקה כמ"ש סו"ס תמ"ה", עכ"ל"ק.

וז"ל בסו"ס תמ"ה: "ואם לא מצא חמץ כשבדק ישרוף הכלי שלקח לבדיקה כדי שלא ישכח חובת ביעור (מהרי"ל)".

והנה שאלת תם, מה זאת? איזה "כלי" לוקחים לבדיקה? ובפשטות הכוונה היא (שבימיהם לא היו עדיין שקיות של נייר וכיו"ב, ולכן לקחו) כלי של עץ (או משהו אחר) להחזיק החמץ שמצא (באם ישנו). ועל כלי זה מכוון הנ"ל. (ב"הגהת מנהגים" (הובא בספר "טעמי המנהגים ומקור הדינים") כותב: אם לא מצא חמץ בלילה, מ"מ ישרוף הקערה שבדק בה לזכרון ביטול שני).

ולקמן בפסקא "מנהג בית הרב" כותב כ"ק אדמו"ר: "בודקים לאור נר של שעוה (שו"ע סת"ל"ג) וע"י נוצת עוף. הבודק מניח החמץ שמוצא בשק קטן של נייר. בגמר הבדיקה מניח שק הנוצה ושירי הנר - אם ישנם - בקערורית כף-עץ, מעטף הכל בנייר (אבל לא יד הכף, שנשאר בלתי מעוטף), ומהדק ע"י חוט שכורכו סביב הנייר כמה פעמים וקושרו", עכלה"ק.

ואולי מזה יש לדייק: א) משמע שאין משתמשים בהכף עד לאחר הבדיקה (ודלא כמו שכותבים שזה כאילו כעין "יעה" (כף אשפה) לאיסוף החמץ בעת הבדיקה). ב) משמע שנייר ה"כריכה" הוא לאו דוקא נייר של השק. (אלא כשראינו "הרב" שורף החמץ היה נראה על פי רוב שכרך השקית...)

ואנו מדייקים לקיים המנהג "להניח עשרה פתיתין" (בהוספה לטעמי הסוד בזה, גם) מפני טעם שהוא ע"פ נגלה (שיוכל לומר דחמית') ואף שאין אנו לוקחים "כלי", אבל מצאנו חמץ בעת הבדיקה, ונזכור חובת הביעור! ולא נצטרך "לשרוף הכלי שלקח לבדיקה". ואם משתמשין בכלי בשעת הבדיקה ומוצאים חמץ, כמנהגנו, אולי נופל לחשש בעל תשחית, שאין חיוב בשרפת הכלי, ואז אין לשרפו. ועכשיו שאין לנו כלי המחוייב שריפה, מוסיפין "כלי" (כף-עץ) - לאחר הבדיקה - שעוזר ל: א) שמירת החמץ עד למחרתו (שכורכין החמץ מסביבו). ב) עוזר בשעת השריפה, שיד הכף הוא כעין ידית לכל החמץ לאחוז בו לזרקו לאש (וכפי שראינו במעשה "הרב") ואולי גם עבור האש להוסיף בהלהב וכו'.

לע"ע עדיין לא מצאתי המקור למנהג לקחת הכף-עץ.